

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Številka: Up-942/05
Up-420/05
Datum: 21. 9. 2006

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Cirila Ribičiča

Ne strinjam se z odločitvijo, po kateri je subsidiarni tožilec neupravičena oseba in ne more vložiti ustavne pritožbe.

Svoje nestrinjanje z zavrženjem ustavnih pritožb, ki jih vlagajo zasebni oziroma subsidiarni tožilci sem podrobneje obrazložil v odklonilnem ločenem mnenju v zadevi št. Up-168/98 z dne 10. maja 2001. Pri tem sem opozoril, da obstoji več razlogov, zaradi katerih bi veljalo zasebnemu in subsidiarnemu tožilcu priznati pravico, da vlagata ustavno pritožbo zaradi kršitev procesnih jamstev, ki jih imata v kazenskem postopku. Seveda Ustavno sodišče na podlagi take ustavne pritožbe ne bi moglo razveljaviti pravnomočne oprostilne sodbe, omejiti bi se moralo na ugotovitev, da je prišlo do kršitev pritožnikovih procesnih pravic v kazenskem postopku. Ugotovitvena sodba Ustavnega sodišča o teh kršitvah je pomembna z vidika moralnega interesa prizadetega, saj najvišja sodna instances ugotovi, da so mu bile kršene z Ustavo zagotovljene pravice. Prav tako je taka sodba opozorilo rednim sodiščem in s tem prispevek k temu, da do podobnih kršitev procesnih pravic ne bi prihajalo v novih primerih. Ugotovitvena sodba tudi ni brez pomena v zvezi z morebitnimi odškodninskimi zahtevki zasebnega oziroma subsidiarnega tožilca. V isti zadevi sta ločeno mnenje podala tudi sodnika dr. Janez Čebulj in dr. Lojze Ude, ki poudarjata, da uživa zasebni oziroma subsidiarni tožilec vsa temeljna procesna jamstva v kazenskem postopku. Po njunem mnenju odločitev v kazenski zadevi ne zadeva le obdolženca, temveč tudi tožilca, saj gre za osebo, ki naj bi bila oškodovana s kaznivim dejanjem. Seveda Ustavno sodišče ne bi moglo razveljaviti oprostilne sodbe, ker mu to preprečuje 31. člen Ustave (prepoved ponovnega sojenja v isti stvari), lahko pa bi ugotovilo kršitev človekovih pravic zasebnega oziroma subsidiarnega tožilca. Pravica iz 31. člena Ustave ni absolutna, zato ni nobene ovire, da ne bi Ustavno sodišče izdalo ugotovitvene odločbe o kršitvi 22. člena Ustave.

V poznejših primerih, ko je Senat za preizkus ustavnih pritožb s področja kazenskopravnih zadev zavrgel ustavne pritožbe zasebnih oziroma subsidiarnih tožilcev, sem glasoval "za" in v pritrdilnem ločenem mnenju opozarjal na razloge, ki govorijo proti takšni praksi. Kolikor bi glasoval proti, bi vedno znova odpiral vprašanje primernosti odločitev, ki imajo med sodnicami in sodniki večinsko podporo in jih je Ustavno sodišče ponovno potrdilo v sklepu v zadevi št. Up-373/03. Prepričan pa sem, da se bo Ustavno sodišče k temu vprašanju ponovno vrnilo takrat, ko bo prišlo do kakšne posebej grobe in očitne kršitve procesnih jamstev, ki jih v kazenskem postopku uživata zasebni in subsidiarni tožilec. V nasprotnem primeru bi Ustavno sodišče tvegalo obsodbo Slovenije pred Evropskim sodiščem za človekove pravice.

Od negativnega stališča o možnosti, da bi zasebni in subsidiarni tožilec lahko vlagala ustavne pritožbe in od rezerviranega stališča, ki ga ima do ugotovitvenih odločb[1], je Ustavno sodišče odstopilo v zadevi št. Up-555/03, v kateri je odločilo, da je bila pritožnikoma, ki sta svojca umrlega v policijski akciji, kršena pravica do učinkovite preiskave, kot izhaja iz 15. člena Ustave in 13. člena EKČP. Zdi se, da je v navedeni zadevi hotelo Ustavno sodišče napraviti le enkratno izjemo zaradi posebnosti primera, v katerem svojci umrlega niso mogli doseči uvedbe preiskave, čeprav je smrt nastopila, ko je bila žrtev "pod dejanskim fizičnim nadzorom represivnih organov". V tem primeru ni šlo za pravnomočno oprostilno sodbo, saj je bil postopek ustavljen z odločitvami, da se kazenska preiskava ne uvede[2]. Poleg tega učinkovita preiskava, o kateri govori Ustavno sodišče, ni nujno kazenska.

Primeri, h katerima pišem to ločeno mnenje, dokazujeta, da Ustavno sodišče ni spremenilo svojega načelnega odklonilnega stališča do pravice zasebnega oz. subsidiarnega tožilca, da vložita ustavno

pritožbo. Zato sem se, ne glede na to, da se ne strinjam s sprejeto odločitvijo, odločil da glasujem "za" oba sklepa in da napišem pritrdilno ločeno mnenje.

Sodnik
dr. Ciril Ribičič

Opombi:

[1] O možnosti širše uporabe ugotovitvenih odločb in o uvedbi pravičnega zadoščenja govorita moje ločeno mnenje v zadevi št. Up-134/97 in članek dr. Janeza Čebulja, Posebnosti ustavne pritožbe s področja upravnega prava, v: Ustavno sodstvo, Ur. l.: M. Pavčnik in A. Mavčič, CZ, Ljubljana 2000, str. 319, 320.

[2] Sodnik Franc Testen je takšno možnost napovedal v svojem pritrdilnem ločenem mnenju v zadevi št. Up-168/98, in sicer kot nosilec odločilnega petega glasu proti pravici zasebnih in subsidiarnih tožilcev, da vlagajo ustavne pritožbe. Zapisal je: "Sam zaenkrat ne izključujem, da bo Ustavno sodišče kdaj, ko se bo srečalo s hudimi procesnimi kršitvami, poseglo tudi po takšni goli ugotovitvi, ki bo pritožniku predstavljala določeno satisfakcijo – kar lahko pomeni tudi določeno izboljšanje pravnega položaja. Vendar tega Ustavno sodišče nikoli ne bo moglo storiti v primerih, ko se je kazenski postopek končal s pravnomočno oprostilno sodbo."